

اقتصاد خانوار در اسلام

جلد اول:

مؤلفه‌های سبک زندگی

تألیف:

دکتر محمد نعمتی

رضا تنهای مقام، ابن مرادی باصیری

به سفارش:

کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان رضوی

به اهتمام:

مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام

انتشارات
دانشگاه امام صادق علیه السلام

عنوان: اقتصاد خانوار در اسلام، جلد اول: مؤلفه‌های سبک زندگی
مؤلف: دکتر محمد نعمتی، رضا تنهای مقدم و امین مرادی باصیری
به سفارش: کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان رضوی
به اهتمام: مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق علیه السلام
ناشر: دانشگاه امام صادق علیه السلام و کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان رضوی
نسخه پرداز: محمد روشنی
نمایه ساز: رضا دیبا
طراح جلد (یونیکورم): محمد روشنی
ناظر نسخه پرداز و چاپ: رضا دیبا
چاپ: حافی: مجتمع چاپ و صحافی برتر
چاپ اول: ۱۳۹۵
قیمت: ۱۲۰/۰۰۰ ریال
نشر: ۱۰۰۰ نسخه
شماره ثبت: ۶۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۵۵۳-۶۰۰

تهران: بزرگراه شهید چمران، پیر - پریز، انتشارات دانشگاه امام صادق علیه السلام
صندوق پستی ۱۵۹-۱۴۶۵۵ • کد پستی ۱۴۶۱۹۴۳۶۸۱ • تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲
E-mail: press@isu.a.ir • www.ketabesadiq.ir • فروشگاه اینترنتی:

سرشناسه: نعمتی، محمد، ۱۳۵۲-

عنوان و نام پدیدآور: اقتصاد خانوار در اسلام / تألیف محمد نعمتی، رضا تنهای مقدم و امین مرادی باصیری

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق (ع) و کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان رضوی، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری: ج ۲.

شابک ج ۱: ۶-۵۵۳-۲۱۴-۶۰۰-۶۷۸

شابک ج ۲: ۳-۵۵۳-۲۱۴-۶۰۰-۶۷۸

یادداشت: کتابنامه

یادداشت: جلد اول: مؤلفه‌های سبک زندگی، جلد دوم: دخل و خرج
موضوع: اقتصاد خانواده -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

شناسه افزوده: تنهای مقدم، رضا، ۱۳۶۸ -

شناسه افزوده: مرادی باصیری، امین، ۱۳۶۸ -

شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق (ع)

شناسه افزوده: کمیته امداد امام خمینی (ره) خراسان رضوی

رده‌بندی کنگره: ۷۱۳۹۵ الف ۶۳ ن ۳۰/۳ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۲۸۳۳

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۳۷۲۶۰

تمام حقوق محفوظ است، هیچ بخشی از این کتاب بدون اجازه مکتوب ناشر قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا و انتقال در فضای مجازی نمی‌باشد.
این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

۳-۳-۲.	کشیده شدن عملیات تبلیغاتی و آموزشی نظام سرمایه‌داری به	۵۱
۴-۲.	کشورهای دیگر.....	۵۳
۴-۲.	تدوین استانداردهای محتوایی آموزش سواد اقتصادی و مالی.....	۶۳
۴-۲.	جمع‌بندی و خلاصه فصل.....	۶۴
۴-۲.	واژه‌های کلیدی فصل.....	۶۵
۴-۲.	منابع و مأخذ فصل.....	۶۷
۴-۲.	فصل سوم: مروری بر ادبیات دانش اقتصاد خانواده در اقتصاد متعارف.....	۶۷
۴-۲.	مقدمه.....	۷۰
۴-۲.	۳-۱-۱. رد اول: کشور ایالات متحده آمریکا.....	۷۰
۴-۲.	۳-۱-۱.۱. آغاز به کار کمیسیون آموزش و سواد مالی.....	۷۱
۴-۲.	۳-۱-۲.۱. تئوری استراتژی ملی سواد مالی در آمریکا.....	۷۳
۴-۲.	۳-۱-۳.۱. ازنگری در تئوری استراتژی ملی سواد مالی در آمریکا.....	۷۵
۴-۲.	۳-۱-۴.۱. مهم‌ترین نهادهای فعال در حوزه تربیت اقتصادی و مالی در ایالات	۷۵
۴-۲.	متحده.....	۷۵
۴-۲.	۳-۱-۴.۱.۱. مرکز ملی آموزش و اقتصاد.....	۸۱
۴-۲.	۳-۱-۴.۱.۲. ائتلاف جامع استات برای سواد مالی شخصی.....	۸۷
۴-۲.	۳-۱-۴.۱.۳. شورای تربیت اقتصاد.....	۹۶
۴-۲.	۳-۱-۴.۱.۴. شرکت مالی کاپیتالوان.....	۹۷
۴-۲.	۳-۱-۴.۱.۵. موهبتی ملی برای آموزش مالی.....	۹۸
۴-۲.	۳-۱-۴.۱.۶. مؤسسه موفقیت کوچک‌تر.....	۱۰۰
۴-۲.	۳-۲.۱. مورد دوم: کشور استرالیا.....	۱۰۲
۴-۲.	۳-۲.۱.۱. تدوین استراتژی ملی سواد مالی در استرالیا.....	۱۰۲
۴-۲.	۳-۲.۱.۲. اصول حاکم بر استراتژی ملی سواد مالی در استرالیا.....	۱۰۳
۴-۲.	۳-۲.۱.۳. اولویت‌های استراتژی ملی سواد مالی در استرالیا.....	۱۰۶
۴-۲.	۳-۲.۱.۴. کمیسیون سرمایه‌گذاری و امنیت استرالیا (ایسیک).....	۱۰۸
۴-۲.	۳-۳.۱. مورد سوم: کشور برزیل.....	۱۱۱
۴-۲.	۳-۴.۱. مورد چهارم: کشور روسیه.....	۱۱۴
۴-۲.	۳-۵.۱. مورد پنجم: کشور هند.....	

۱۱۷	۳-۶. مورد ششم: کشور ژاپن
۱۲۰	۳-۷. مورد هفتم: کشور انگلستان
۱۲۲	۳-۸. مورد هشتم: کشور هلند
۱۲۳	۳-۹. مورد نهم: کشور سنگاپور
۱۲۵	۳-۱۰. مورد دهم: کشور کره جنوبی
۱۲۷	۳-۱۰-۱. شورای آموزش سرمایه‌گذاری کره
۱۲۷	۳-۱-۱-۱. تاریخچه شورای آموزش سرمایه‌گذاری کره
۱۲۸	۲-۱۰-۲. فعالیت‌های آموزشی شورای آموزش سرمایه‌گذاری کره
۱۳۱	جمع‌بندی و خلاصه فصل
۱۳۴	منابع و مآخذ فصل
۱۳۵	فصل چوثرم: جامعه، مطالعات حوزه سواد اقتصادی و مالی
۱۳۵	مقدمه
۱۳۶	۴-۱. محورهای موضوعی مورد توجه در پژوهش‌های حوزه سواد اقتصادی و مالی
۱۳۶	۴-۱-۱. محور اول: طراحی الگوها، طرح‌ها و استراتژی‌های حوزه سواد اقتصادی و مالی
۱۳۶	۴-۱-۲. محور دوم: بررسی الگوها، طرح‌ها و استراتژی‌های مختلف حوزه سواد اقتصادی و مالی
۱۳۷	۴-۱-۳. محور سوم: ارائه محتوای آموزشی مناسب جهت ارتقاء سواد اقتصادی و مالی
۱۳۹	۴-۱-۴. محور چهارم: بررسی محتوای آموزشی حوزه سواد اقتصادی و مالی
۱۴۰	۴-۱-۵. محور پنجم: سنجش سواد اقتصادی و مالی جامعه
۱۴۱	۴-۱-۶. محور ششم: روان‌شناسی رشد آموزش سواد اقتصادی و مالی
۱۴۲	۴-۱-۷. محور هفتم: نقش سواد اقتصادی و مالی در فعالیت‌های گروه‌های مختلفی از مردم مانند مهاجران، کارگران و ...
۱۴۲	۴-۱-۸. محور هشتم: بررسی علل تفاوت سطح سواد اقتصادی و مالی گروه‌های مختلف جامعه مانند زنان و مردان، ثروتمندان و فقیران و ...

۹-۱-۴. محور نهم: نقش پایین بودن سواد اقتصادی و مالی در پیدایش و تشدید مشکلات اقتصادی.....	۱۴۳
۱۰-۱-۴. محور دهم: ارتباط میان ارائه خدمات مالی و سطح سواد اقتصادی و مالی جامعه.....	۱۴۴
۱۱-۱-۴. محور یازدهم: ارتباط میان سواد اقتصادی و مالی و رفتارهای مالی افراد.....	۱۴۴
۱۲-۱-۲. محور دوازدهم: بررسی موانع و مشکلات پیش روی آموزش سواد اقتصادی و مالی.....	۱۴۶
۱۳-۱-۴. محور سیزدهم: عوامل مؤثر بر سطح سواد اقتصادی و مالی جامعه.....	۱۴۷
۱۴-۱-۴. محور چهاردهم: تاریخچه آموزش سواد اقتصادی و مالی و رویکردهای مختلف این حوزه.....	۱۴۷
۱۵-۱-۴. محور پانزدهم: نقش اندیشه‌های نظام‌هایی مانند لیبرالیسم، سوسیالیسم، کاپیتالیسم و... در حوزه سواد اقتصادی و مالی.....	۱۴۸
جمع‌بندی و خلاصه فصل.....	۱۴۸
واژه‌های کلیدی فصل.....	۱۴۹
منابع و مأخذ فصل.....	۱۵۰
فصل پنجم: اقتصاد خانواده در اقتصاد مت‌رف.....	۱۵۳
مقدمه.....	۱۵۳
۱-۵. کارکرد اول: تولید.....	۱۵۴
۲-۵. کارکرد دوم: مصرف.....	۱۵۷
۳-۵. کارکرد سوم: سازمان خانواده.....	۱۵۹
جمع‌بندی و خلاصه فصل.....	۱۶۲
واژه‌های کلیدی فصل.....	۱۶۳
منابع مأخذ فصل.....	۱۶۳
بخش دوم: اقتصاد خانواده در ادبیات اسلامی و تمدنی.....	۱۶۵
فصل ششم: مفاهیم کلیدی حوزه اقتصاد خانواده در تمدن اسلامی.....	۱۶۷
مقدمه.....	۱۶۷
۱-۶. تدبیر منزل.....	۱۶۸

۱۷۰	۲-۶. عقاید اقتصادی
۱۷۱	۱-۲-۶. مالکیت الهی
۱۷۱	۲-۲-۶. رزاقیت الهی
۱۷۲	۳-۲-۶. شکر
۱۷۲	۴-۲-۶. زهد
۱۷۳	۵-۲-۶. کسب روزی وسیله و نه هدف
۱۷۴	۶-۱-۶. اثر معنوی برخی عوامل بر افزایش یا کاهش رزق
۱۷۴	۷-۲-۶. حد کفاف در رزق و روزی
۱۷۵	۸-۲-۶. تأثیر افراد بر زندگی خویش
۱۷۵	۹-۶. احکام اقتصادی
۱۷۶	۱۰-۴-۶. اخلاق اقتصادی
۱۸۱	جمع‌بندی و خلاصه فصل
۱۸۱	واژه‌های کلیدی فصل
۱۸۲	منابع و مآخذ فصل
۱۸۵	فصل هفتم: مصرف در خانواده از نظر اسلام
۱۸۵	مقدمه
۱۸۶	۱-۷. هدف از مصرف
۱۸۹	۲-۷. اصول کلی حاکم بر مصرف
۱۹۰	۱-۲-۷. اصل کفاف
۱۹۱	۲-۲-۷. اصل حلال و طیب بودن
۱۹۱	۳-۲-۷. اصل تداوم رشد و تعالی
۱۹۲	۴-۲-۷. اصل مواسات و رعایت دیگران
۱۹۳	۵-۲-۷. اصل پرهیز از لوکس‌زدگی
۱۹۳	۶-۲-۷. اصل توازن دخل از خرج
۱۹۴	۳-۷. انواع راه‌های مصرف مال
۱۹۶	جمع‌بندی و خلاصه فصل
۱۹۷	واژه‌های کلیدی فصل
۱۹۸	منابع و مآخذ فصل

فصل هشتم: تولید و آفرینش در خانواده از نظر اسلام.....	۱۹۹
مقدمه.....	۱۹۹
۸-۱. ضرورت کار و آفرینش.....	۲۰۰
۸-۲. انواع راه‌های کسب.....	۲۰۳
۸-۳. آداب کسب و کار.....	۲۰۶
جمع‌بندی و خلاصه فصل.....	۲۰۸
واژه‌های کلیدی فصل.....	۲۰۹
منابع و مأخذ فصل.....	۲۰۹
فصل نهم: نقش‌ها و روابط اقتصادی در خانواده.....	۲۱۱
مقدمه.....	۲۱۱
۹-۱. نظام سمی‌گیری در سازمان خانواده.....	۲۱۲
۹-۲. نقش اقتصادی مرد (پدر) در خانواده.....	۲۱۳
۹-۳. نقش اقتصادی زن (مادر) در خانواده.....	۲۱۵
۹-۴. فرزندان و اقتصاد خانواده.....	۲۱۷
جمع‌بندی و خلاصه فصل.....	۲۱۹
واژه‌های کلیدی فصل.....	۲۲۰
منابع و مأخذ فصل.....	۲۲۰
نمونه.....	۲۲۱

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
 وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
 فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
 (قرآن کریم، سوره مبارکه النمل، آیه شریفه ۱۵)

سخن‌نشر

فلسفه وجودی دانشگاه امام صادق (علیه السلام) که از سوی ریاست فقید دانشگاه به کرات مورد توجه قرار گرفته، بر مبنای نیروی انسانی‌ای متعهد، باتقوا و کارآمد در عرصه عمل و نظر است تا از این طریق دانشگاه بتواند نقش اساسی خود را در سطح راهبردی به انجام رساند.

از این حیث «تربیت» را می‌توان مغوله‌ای می‌پاد نمود که وظایف و کارویژه‌های دانشگاه، در چارچوب آن معنا می‌یابد. بنا را بر آن که «علم» بدون «تزکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عاملی مشکل‌ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و مختل می‌سازد.

از سوی دیگر «سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی عامه هستند و نمی‌توان منکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گرو انجام پژوهش‌های علمی و بهره‌مندی از نتایج آنهاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به حساب می‌آیند و نمی‌توان آینده درخشانی را بدون توانایی‌های علمی - پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ‌گویی به این نیاز بنیادین است.

دانشگاه امام صادق (علیه السلام) در واقع یک الگوی عملی برای تحقق ایده دانشگاه اسلامی در شرایط جهان معاصر است. الگویی که هم‌اکنون ثمرات نیکوی آن در فضای ملی و بین‌المللی قابل مشاهده است. طبعاً آنچه حاصل آمده محصول نیت خالصانه و جهاد علمی مستمر مجموعه بنیان‌گذاران و دانش‌آموختگان این نهاد است که امید می‌رود با اتکاء به تأییدات الهی و تلاش همه‌جانبه اساتید، دانشجویان و مدیران دانشگاه، بتواند به مرجعی تمام عیار در گستره جهانی تبدیل گردد.

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (علیه السلام) با توجه به شرایط، امکانات و نیازهای جامعه در مقطع کنونی با طرحی جامع نسبت به معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه، ارزیابی سازمانی - کارکردی آن‌ها و بالاخره تحلیل شرایطی فراهم آمده که نتایج این پژوهش‌ها در قالب کتاب، گزارش، نشریات علمی و ... به هم علاقه‌مندان می‌گردد. هدف از این اقدام - ضمن قدردانی از تلاش خالصانه تمام کسانی که با آرمان و اندیشه‌ای بزرگ و ادعایی اندک در این راه گام نهاده‌اند - درک کاستی‌ها و اصلاح آنها است تا از این طریق زمینه پرورش نسل جوان و علاقه‌مند به طی این طریق نیز فراهم گردد؛ هدفی بزرگ که در نهایت مرجعیت مکتب علمی امام صادق (علیه السلام) را در گستره بین‌المللی به همراه خواهد داشت. (ان شاء الله)

والله اعلم

معاونت پژوهشی دانشگاه

مقدمه

آنچه امروز در دانشکده ای موسوم به «اقتصاد» آموزش داده می‌شود همان پلیتیکال اکونومی است. هجرت نوزده هست که به نظر به فارسی و عربی برگردان‌های متفاوتی داشته است. مخاطب این دانش حاکمان و چگونگی تدبیر امور جامعه می‌باشد. ذات این تدبیر و ساماندهی، تولید و توزیع مواهب بین آحاد مردم است. به نظر من، موهبت و چهار مقوله متمایز از یکدیگر در این دانش بیشتر مورد توجه می‌باشد؛ هر چند حصری در این چهار مقوله نیست:

- کالاهای خصوصی
- کالاهای عمومی
- پول
- ثروت‌های طبیعی و یا انفال.

دانش اقتصاد در مورد سازوکارها، مکانیسم‌ها یا ترتیبات نهادی (فقه یا قواعد تعاملات اجتماعی) تولید و بهره‌مندی جامعه یا اقتصاد ملی از این مواهب بحث می‌نماید. اختلاف مکاتب اقتصادی هم در سازوکارهای مختلف و متنوع در بهره‌مندی از همین مواهب است. نهادها و یا سازوکارهایی مانند بازار، بنگاه، دولت، بانک مرکزی،

بانک‌های تجاری ... تولید و توزیع این مواهب را در یک اقتصاد سامان می‌دهند. بدنه اصلی دانش اقتصاد متعارف که امروزه در کتاب‌های خرد مطرح می‌شود نقش تبیین سازوکار بازار در تولید و توزیع کالاهای خصوصی را برعهده دارد. در اقتصاد بخش عمومی با سازوکار دولت در تولید و توزیع کالاهای عمومی آشنا می‌شویم و در اقتصاد پول و بانک سازوکارهای تفاوت در خلق و توزیع مقوله‌ای به نام پول در اقتصاد ملی مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

چهارمین مقوله متمایز با سه موهبت اقتصادی فوق مقوله ثروت‌های طبیعی هستند که در آفرینش و خلق آن‌ها هیچ انسانی نقش نداشته است. بهره‌برداری و استفاده خیر از این منابع مشاع از سویی و چگونگی بهره‌مندی آحاد مردم از این ثروت‌ها که مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

نوع قواعد و سازوکارهایی که در تدبیر و حکمت حکمرانی در چهار مقوله فوق مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد از نوع نهادهای رسمی هستند که خود را به صورت قوانین و مقررات، سازمان‌ها و قواعد تخلف‌ناپذیر مورد پذیرش حکومت‌ها نشان می‌دهد، به عبارتی هر بلیتیکال اکونومی‌ای یا هر نوع تدبیر در امور جامعه برای حکومت، نسخه‌ای واحد و متمایز از سایر مکاتب دارد. حکمرانی لیبرال با حکمرانی سوسیالیستی متمایز است و نسخه هر دو با حکمرانی کمونیستی و نسخه هر سه با حکمرانی اسلامی در تولید و توزیع مواهب در جامعه.

از سوی دیگر برای ما پژوهش‌گران اقتصادی پُر واضح است که جامعه فقط با تدوین نهادها و قواعد رسمی به سامان نمی‌رسد. نهادهای غیررسمی مانند کنش‌های آحاد افراد که در قالب فرهنگ جامعه متبلور است نقشی اساسی در تحقق اهداف حکومت‌ها و نظام‌های اقتصادی دارد. به عبارت دیگر حتی در دو قلمرو با ساختار مشابه رسمی و قانونی دو تربیت اقتصادی متفاوت و دو فرهنگ متفاوت اقتصادی شکل بهره‌مندی از مواهب

و رفاه اقتصادی متفاوت خواهد بود، بخشی از این تفاوت را می‌توان به اسم سرمایه انسانی و اجتماعی متفاوت تفسیر و تعبیر کرد.

در این مجموعه هدف نویسندگان پرداختن به تدبیر مُدن یا به قول امروزی دانش اقتصاد متعارف و حکمرانی امور نیست، هدف ما پرداختن به تدبیر منزل یا به قول امروزی اقتصاد یا سبک زندگی خانواده هست که قصد دارد: با آموزش و تربیت ویژه خود مکمل حکمرانی اسلامی در تحقق اهداف نظام اسلامی باشد. در این نگاه آموزش و تربیت انسان خود موضوعیت دارد و باور دارد که آن تحقق تعالی، کمال و رشد در جامعه اسلامی میسر نخواهد ود. نویسندگان امیدوار هستند که این دو مجموعه گامی هرچند کوچک در مسیر رفاه، ای سبک زندگی خانوارها در جامعه اسلامی باشد و بتواند نقشی کوچک در تحقق الگوی اسلامی پیشرفت و جامعه آرمانی اسلامی‌مان داشته باشد.

در اینجا بر خود لازم دانستم که از دوستان عزیزی که ما را در انجام این پژوهش یاری‌رسان بودند، تشکر داشته باشیم: جناب آقای مهندس حبیب‌الله آسوده قائم مقام کمیته امام خمینی (ره) خراسان رضوی و جناب آقای دکتر وحید یآوری رئیس مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق (ره) که با تشخیص درست خود و اشرف به اهمیت موضوع زمینه نگارش مجموعه را فراهم ساختند، تشکر ویژه از برادر بزرگوارم جناب آقای دکتر عادل پیغامی که از اساتید پیشگام در این حوزه هستند و دانشجویان و پژوهش‌گران امروز دانشگاه در این حوزه عمده‌ا از شاگردان ایشان محسوب می‌شوند و زحمت نظارت علمی مجموعه را بر عهده داشتند، از دوستان عزیز آقایان سید مهدی موسوی و عباس پورحسن که پیگیری‌ها و زحمات‌های ایشان در تمام مدت تدوین قابل تقدیر است کمال تشکر داریم. از دوستان انتشارات دانشگاه امام صادق (ره) که همواره نقشی اساسی در آماده‌سازی و انتشار مجموعه پژوهش‌های اساتید دانشگاه دارند

نیز کمال تشکر را داریم. نویسندگان مسئولیت اشکالات و نقصان‌ها در تدوین این مجموعه را بر عهده می‌گیرند و کمال تشکر را دارند اگر پیشنهادات و نقدهای خوانندگان محترم و عزیز را دریافت نمایند.

من الله التوفيق و عليه التكلان

محمد نعمتی

آذر ۱۳۹۵

دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد دانشگاه امام صادق (علیه السلام)